

hogy hajnalig, meggyötört lélekkel, ki-dülledt szemmel a szerencse szeszélyes, kegyetlen lapjai körül örült táncot járja-nak.

Szeged szegényei.

— A szegények háza és a hajléktalanok men-helye. —

(Saját tudósítónktól.) Ha hinni lehet a híva-talos adatoknak és magának a tényeknek, akkor Szegeden aránylag nagyon kevés a teljesen szegény, vagyis az olyan ember, aki a város ellátására vagy védelmére szorulna. A szegedi szegényház csak átlag száz em-berre van berendezve. Ha még oly kedve-zőek lennének is a szegényügyi viszonyok, ez akkor sem lenne elegendő, mert bizonyos, hogy egy százezer lakost számláló város-nak nem egy, de sok száz keresetképtelen olyan lakosa van, aki nem tudja magát el-tartani s aki rászorul arra, hogy a város gondoskodjék az ellátásáról.

Ennek igazságát a legekleatásabban bi-zonyítja Nagyvárad példája, amely most nagy anyagi áldozattal olyan szegényházat készült létesíteni, amelyben háromszáz ke-resetképtelen szegény ellátásáról gondoskod-nak. Pedig Nagyváradnak nincs annyi la-kosa és kétségkívül annyi szegénye se, mint Szegednek.

E mellett a szegedi szegényház nem is föltétlenül a célt szolgálja, mert sokkal in-kább lehetne sinylők és elmebetegek otthona, mint szegények háza, mert a rendkívül hát-rányos szegedi kórházi viszonyok folytán sok elmebeteget és más gyógyíthatatlan be-teget helyeznek el benne.

Sokkal inkább megbízható adatokkal szol-gál Szeged szegényügyére a szegedi hajlék-talanok menhelye. Ez sem elég nagy ahhoz, hogy teljes mértékben megfeleljen a célnak, mégis sokkal inkább megfelel rendeltetésé-nek. Ez az intézmény is körülbelül száz em-berre van berendezve s különösen a téli hó-napokban zsúfolásig meg is telik hálóvendé-gekkel.

Nyáron, de már most tavasz idején is ki-sebb a hajléktalanok menhelyének forgalma.

a paradicsom fényessége. Vágyódó kapzsi-ságot mutattak a barátok arcvonásai. És megszólalt a legidősebb:

— Én vagyok a legboldogabb. Enyéim a legdrágább lovak, van egy fehér tevéim és egy sereg rabszolgám. Testemnek egészsége olyan, mint a kovácsolt vas. Enyém az erő és a hatalom!

Mondá a másik: — Enyém a város leg-nagyobb bazára. Az arany úgy folyik ujjai-mon keresztül, mint a halak kopoltyuin a víz. Enyém az igyekezet és a munka; én vagyok a legboldogabb!

Mondá a harmadik: — Én nyugodtan uta-zom vig bárkamon. A hárfák és citerák ze-néje édesen fülbemászó. Nyelvem a legkivá-lóbb ételek finom ízét élvezi. Nem ismerem a küzdelmet, nem ismerem a munkát. Lelkem-nek békéje olyan, mint a nyári nap. Szellő sem zavarja és a nap sugárzik. A legboldo-gabb én vagyok!

Mohammed el Maszru ellenben behunya szemeit és halkan mondá: — Tizennégy éj-szaka óta özvegy vagyok! — Erre Abu Bal-dar ben Sabu, a dervis, átnyújtotta neki a gyűrűt, amely oly csodás volt, mintha arkan-gyal készítette volna...

A barátok meghajoltak a dervis bölcses-sége előtt...

És amikor eljött a reggel, Mohammed el Maszru — a negyedik barát — elment Ali Nasannhoz és a három díjat, a tört, a sző-nyeget és a gyűrűt odaadta neki, Saidahért, annak egyetlen leányáért.

És feleségül vette házába Saidhat.

Ilyenkor „minden bokr szállást ad“ a sze-génynek s a menhely lakóinak számáról ösz-szevált statisztika a legjobb ismertetése a szegedi szegényviszonyoknak. E szerint hónapok szerint a következőképp oszlik meg a hajléktalanok menhelyének forgalma:

	Férfi lakók 1911-ben		
	Szegedi illetőségű	Ide-gen	Össze-sen
Januárban	2138	684	2822
Februárban	1694	559	2253
Márciusban	1999	671	2670
Áprilisban	1700	471	2171
Májusban	1222	409	1631
Júniusban	1123	311	1438
Júliusban	1001	270	1271
Augusztusban	1052	259	1311
Szeptemberben	1012	262	1274
Októberben	1423	341	1764
Novemberben	1589	486	2075
Decemberben	1776	510	2286
Összesen:	17729	5237	22966

A hajléktalanok menhelyének tehát e hite-les kimutatás szerint összesen 22966 férfi la-kója volt az 1911. év folyamán, akik azon-ban „átutazó idegenek“, vándorok vették igénybe a humánus intézmény vendéglátá-sát. Így is nagyobb volt a menhely forgal-ma, mert 1911-ben éppen 767 lakóval volt na-gyobb a forgalom, mint 1910-ben.

Nő-lakója már sokkal kevesebb van a haj-léktalanok menhelyének s bizonyosra vehető, hogy azok is, legnagyobb részt öregasszo-nyok. Az 1911. évben 1568 szegedi és 897 vidéki, összesen tehát 2465 nő-lakója volt a menhelynek, ami az előbbi 1910. évi forga-lomhoz képest jelentékeny emelkedést mutat.

Érdekes, hogy a forró nyári hónapok alatt a felényire száll alá a menhely lakóinak for-galma. Nyáron nem nagyon tolatkodnak, hogy éjszakára bejussanak a menhelyre, míg télen már egy órával a kapunyitás előtt ott tolongnak a kapuban s alig várják, hogy be-lülre kerülhessenek.

Érdekes ilyenkor a menhely környéke. Töporodott öreg emberek sietnek, már a mennyire tőlük telik. Hónuk alatt egy cipőt, vagy egy kis batyut szorongatnak. Az min-den vagyonuk, meg ami rajtuk van. Íparkod-nak, hogy „időre“ ott legyenek, mert nem szabad elkésni, különben kívül tágasabb.

A menhely különben egész nap üres, csak estére telik meg szegényekkel. Sokkal de-rültebb is lenne az élet, ha ugyan lehet még valami derűsnek találni a nyomort és igazi ösvényén, mint a szegényházban. A szegé-nyeknek a nagykoruton levő házában szí-goru rend, kórházi hangulat uralkodik. Szí-goru, szenttelen arcu „kedves testvérek“ járnak benne, akik ügyelnek a szegényekre és a rendre. Rend, csend van is az épületben, kivéve, amikor egy-egy elmebeteg féktelen-kedni kezd.

És nincs bajuk az elmebetegekkel? — kérdeztük az apáca gondnoknét:

— Nincs kérem, nem olyan veszedelmes örültek ezek, csak éppen gyengeelméjűek és nagyon ritkán történik meg, hogy dühön-geni kezdenek.

De még is, nincs rendjén, hogy önöknek gyengeelméjűek gondozásával is kell foglal-koznia, holott ez szegényekháza lenne, ahol csak szegényeknek, de egészségeseknek len-ne helyük. Nincs ez ellene kifogásuk?

— Nincs, mert ha lenne, hát bejelentenők. Azután kérem az a szegény, aki idejön, az ugyanis legnagyobb részt mind beteg, aki nem él már soká. Ha nem lenne beteg, nem lenne olyan szegény, hogy idejöjjön, mert dolgoz-hatna s megkereshetné a kenyerét. Aki pe-dig öreg, az meg ugyanis végén jár az életé-nek. Nekünk tehát mindenképp tudnunk kell, hogy a mi hivatásunk egyértelmű a beteg-ápolással.

Különben így sem tudunk minden jelent-kezőt föl venni. Még egyszer annyian lenné-nek a szegényeink, de nincsen hely, nem ve-hetjük fel őket.

Megilletődve hallgattam az apáca szavait,

amely nagyon szomorú jelenségekről rán-totta le a leplet s azzal a fájdalmas tudattal hagytam ott a komor színezetű épületet, hogy mégsem fenéig tejfel...

Uj irány a tüdővész ellen való védekezésben.

(Saját tudósítónktól.) A József királyi her-ceg szanatórium egyesület végrehajtó-bizott-sága Budapesten ülést tartott, amelyen részt vett Korányi Sándor báró orvos-pro-fesszor is, aki a tuberkulózis ellen való véde-kezésre vonatkozó új eszméjével kereste föl az egyesületet. Eszméje az, hogy az ország falvaiban és városaiban egyszerű falusi jel-legű házakat építsenek olyan egészséges gyermekek számára, akiknek otthona tuber-kulózissal fertőzött. Korányi professzor sze-rint az ilyen gyermekek a menedékházak-ban addig lakjanak, amíg a szülői házból a betegség lezajlott és az otthon teljesen fer-tőtlenítve fogadhatja vissza őket. Miután a mi gazdasági viszonyaink mellett teljesen lehetetlen fél millió tüdővész ember szá-mára csak megközelítő számú szanatóriumot és kórházat építeni, meg kell kerülni a kér-dést olyformán, hogy az egészséges embe-rek óvassanak meg a fertőzéstől. A szanató-rium-egyesület nagy örömmel vette magáévá a kitünő orvos-professzor eszméjét, amelyet olyan módon kíván megvalósítani, hogy a maga tüdőbeteggondozó intézeteihez kap-csolja a gyermekházakat, minek követke-zésében ezek a kis házacskák mindjárt készen kapják a maguk teljes higiénikus ellenőrzé-sét és orvosi felügyeletét. Az egyesület ré-széről megalkotandó első gyermekház Hat-vanban lesz. A kis falusi házak létesítésénél nagy szerep vár a magyar nagybirtokos osztálynak. Ezeknek az uraknak a saját uradal-maik higiénéjének javítása nézőpontjából is érdekük, hogy birtokaik területén ilyen kis áldozatba kerülő egyszerű parasztházakat építsenek az egészséges gyermekek számá-ra. A József királyi herceg szanatórium-egyesület tehát fölhívja a magyar nagybir-tokos osztálynak és a községeknek figyelmét Korányi eszméjére.

A tüdővész ellen való harc új irányára vo-natkozólag megkérdeztük Hollós József dr kórházi főorvost, az európai hírvé tudóst. Hollós drnak más a véleménye, mint Korá-nyi professzornak.

— Korányi Sándor báró eszméjét — mondta Hollós doktor, — mindenesetre nagy örömmel kell fogadnunk, mint olyan intéz-kedésre irányuló ideát, amely az izolálást célozza. Tulajdonképpen az izolálás elvével lehetett leküzdeni az összes emberi járvá-nyokat s lehetne leküzdeni végképpen a tüdő-vészt is. Nem arról van szó, hogy izoláljuk az összes tuberkulózissal fertőzötteket, mert ez képtelenség volna, hanem arról, hogy izo-láljuk a bacillust köpő tüdővészesekeket s el-sősorban azokat, kik otthon a fertőzés ve-szélye nélkül nem hagyhatók. E célból tüdő-vész-kórházak volnának alapítandók szerte az országban, mely által a fertőzés legfőbb forrásait, a bacillust köpő beteget kivonnánk a családjából s általában embertársai köréből.

Ez azonban nem társadalmi akció, hanem csakis nagyszabású állami beavatkozás ál-tal volna megvalósítható. Korányi Sándor tervezete nem ezt célozza, ő az egészséges, még nem a fertőzött gyermeket kívánja fer-tőző környezetükből kivonni mindaddig, míg a beteg meg nem halt s így a fertőzés ve-szélye nélkül családjába körébe vissza nem mehet. Ez is helyes elv, de nagy általános-ságban talán még nehezebben megvalósít-ható.

Az eszme tulajdonképpen csak nálunk új, mert Calmette Belgiumban már régebben ki-vánja ezt keresztülvinni. Sajnos olyan mó-don, ahogy azt Korányi Sándor tervezi, hogy tudniillik elsősorban a nagybirtokos osztály csinálja meg a gyermekgondozó in-tézményeket, aligha fog létesülni. Hisz a